

Big data i offentlig sektor - og personvern

Bjørn Erik Thon | direktør

@bjornerikthon | Personvernbloggen.no

27.10.2015

- Noen særtrekk ved behandling av personopplysninger i offentlig sektor
- Erfaring med offentlig sektors databehandling
- Hvordan utfordrer big data personvernet?
 - Perspektiv 1: Offentlig sektors egen big data – analyse
 - Perspektiv 2: Offentlig data beriker kommersielle selskapers data
- og kanskje litt om personvernforordningen

Det offentliges behandling av data

- Betydelige mengder data
 - Stat, kommune, direktorater, helseforetak, politiet, lånekassa, skatt, skoler
 - Norsk offentlig sektor er et mini-Google
- Ofte av sensitiv eller følsom karakter
 - Helse, kriminelle handlinger, spesielle behov (barnehager), inntekt, arbeidsforhold, trygdeytelser, sosialhjelp
- Ofte liten grad av selvbestemmelse hos borgeren
 - Lovbestemt behandling, betingelse for å motta en tjenester, ingen adgang til å reservere seg mot videre bruk

- Politisk styrt av mange gode formål
 - Kriminalitetsbekjempelse
 - En bedre skole
 - Bedre helsetilbud
 - En mer effektiv skatteinndriving
 - Bedre tjenester for innbyggerne
- En tendens til å behandle alle offentlige data som et statlig felleseie
- Digitalisering åpner for storstilt deling og analyse av data

- Datatilsynet er ikke motstander av å utvikle gode tjenester til innbyggerne
- Analyse på tvers av etater/organer kan gi ny kunnskap, og bedre tjenester
 - Lånekassa, Skatt/selvangivelse
- Riktig bruk av teknologi kan også gi bedre personvern
 - Mer presise utdrag

Men vi har noen erfaringer.....

- Full kompetanse, men unntak av Storting og Riksrevisjon
- Høy prioritet på offentlig sektor
 - Digitalisering skap utfordringer
- Kommuneundersøkelsen 2010-11
- Mange tilsyn mot offentlig sektor, særlig norske kommuner

- Manglende internkontroll
- Manglende oversikt over egne behandlinger
- Hull i kunnskapen om innsyn og informasjon
- Manglende eller for dårlige risikovurderinger
- Vertskommuner i regionale samarbeid er ikke alltid bevisst sin rolle som databehandler for de øvrige kommunene
- I noen tilfeller tror man behandlingsansvaret overføres til vertskommunen (Hvilket er riktig hvis samarbeidet er etter kommuneloven § 27)
- Databehandleravtaler

Hvordan utfordrer Big Data personvernet?

- Big Data utfordrer særlig to personvernprinsipper:
 - Formålsbestemthet: Personopplysninger må benyttes kun for bestemte formål
 - Dataminimalisering: Ikke lagre mer data enn nødvendig. Data som ikke lenger er nødvendige for det angitte formål må slettes eller anonymiseres
- *Big Data handler om datamaksimalisering og bruk av data til nye formål*

28.10.2015

Side 8

Hva kan analyseres?

- Big data – analyse på allerede eksisterende offentlige data
 - Kriminalitetsbekjempelse
 - En bedre skole
 - Bedre helsetilbud
 - En mer effektiv skatteinndriving
 - Bedre tjenester for innbyggerne

[Verden](#)[Norge](#)[Osloby](#)[Økonomi](#)[Kultur](#)[Meninger](#)[TV](#)[Sport](#)[A-Å](#)

22. julikommisjonen: «PST bør ha kapasitet og kompetanse til å bruke digitale verktøy til å avdekke informasjon om de personer man har grunn til å undersøke om forbereder terror»

«PST bør ikke la bekymringen for å bli beskyldt for politisk overvåking stå i veien for å følge med på ekstremistiske nettsider»..

PST - en snegle i internettjungelen

PST. Det er helt nødvendig at **Politiets sikkerhetstjeneste** er ledende i den teknologiske utviklingen på Internett.

Kronikk

Marie Lahn Rømcke masterstudent i Samfunnssikkerhet, Universitetet i Stavanger
Publisert: 15.okt. 2012 06:00 Oppdatert: 14.okt. 2012 21:09

5

Anbefal

0

+1

Utviklingen av den digitale teknologien har resultert i at de radikale miljøene i mange tilfeller kan bli overflødige. Kunnskap og anskaffelser som personer kan foreta seg på nettet gjør at radikaliseringsprosessen forenkles og forsterkes selv uten påvirkning fra særskilte miljøer. Den digitale utviklingen av trusselbildet er ikke blitt prioritert av Politiets sikkerhetstjeneste (PST). De har dermed, som påpekt i 22. juli-kommisjonens rapport, «vært på etterskudd i utviklingen. Først i 2010 etablerte

Anbefal

5 personer anbefaler dette.

annonse

www.godetilbud.no
Aftenpostens digitale
markeds plass

PST vil samle stordata

PST ber om nye og kontroversielle verktøy i kampen mot terror. Målet er blant annet å avsløre mistenkelig oppførsel, men Datatilsynet advarer mot et massivt overvåkningssamfunn.

PST-sjef Benedicte Bjørnland frykter at sikkerhetstjenesten blir hengende etter hvis de ikke får nye virkemidler.
FOTO: JUNGE, HEIKO / NTB SCANPIX

Journalist
Christine Svendsen

● MER OM TERRORTRUSSEL MOT NORGE

● MER OM NORGE

🕒 Oppdatert 22.08.2014, kl. 07:32

I en debatt om terror og åpenhet på Nordisk juristmøte i dag ber PST-sjef Benedicte Bjørnland om en rekke virkemidler for å «vinne kampen mot terror».

Det mest kontroversielle forslaget er trolig PSTs ønske om å få hjemler til å

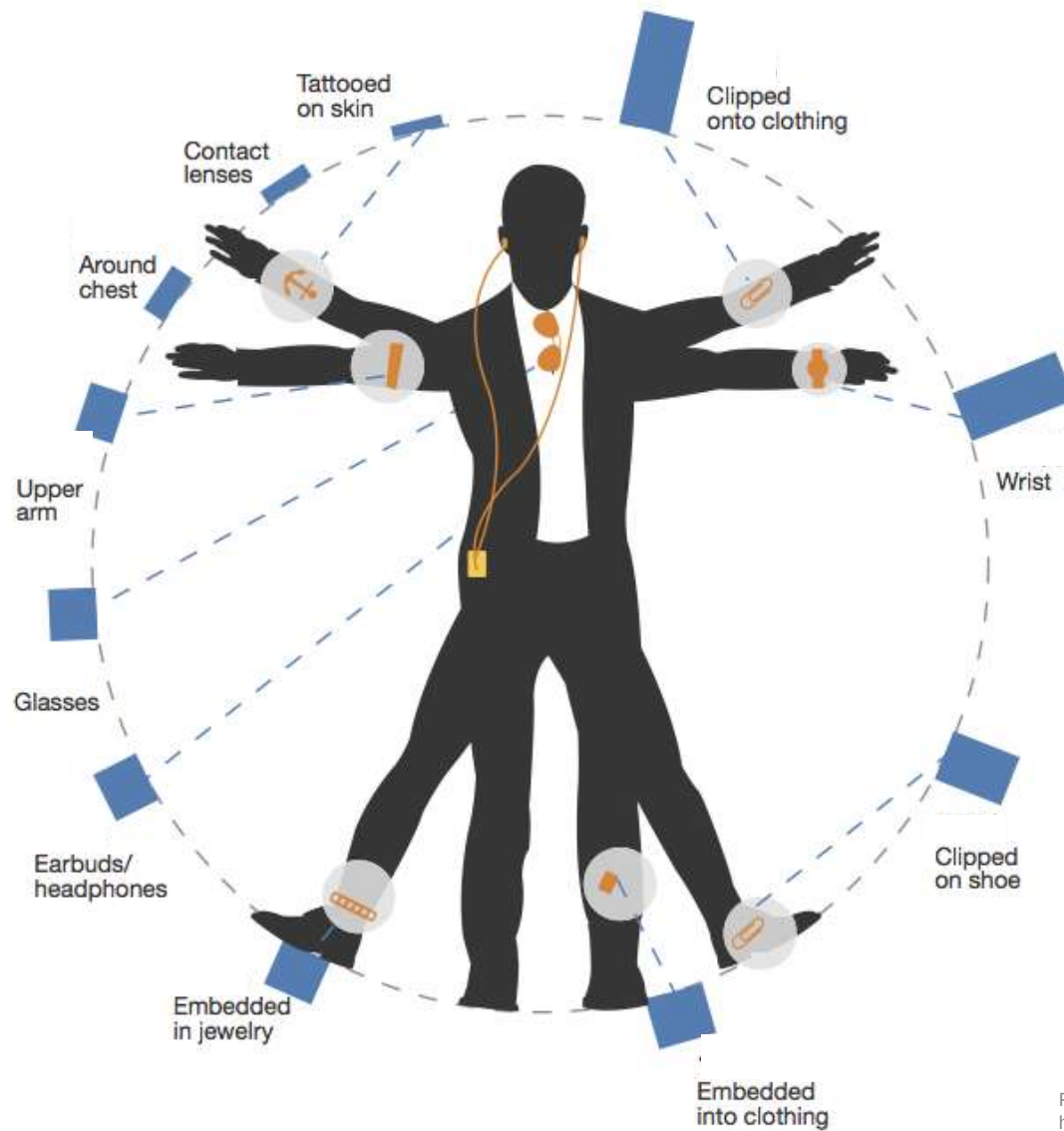
Stordata og dataavlesning

➤ Big Data refererer til gigantiske mengder digitale data som er

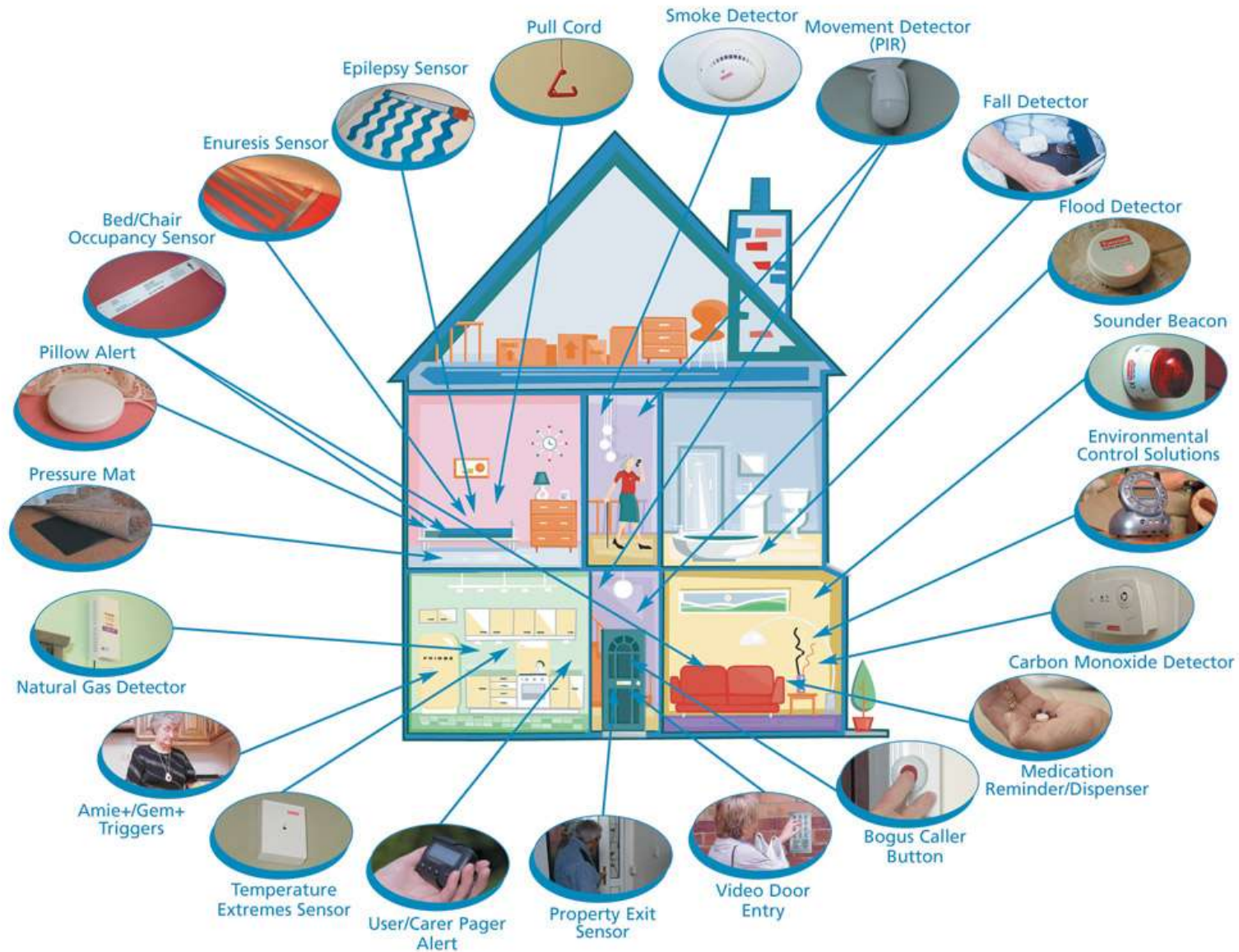

-
- Men også andre typer data kommer i det offentlige besiddelse....

Kroppsnær teknologi

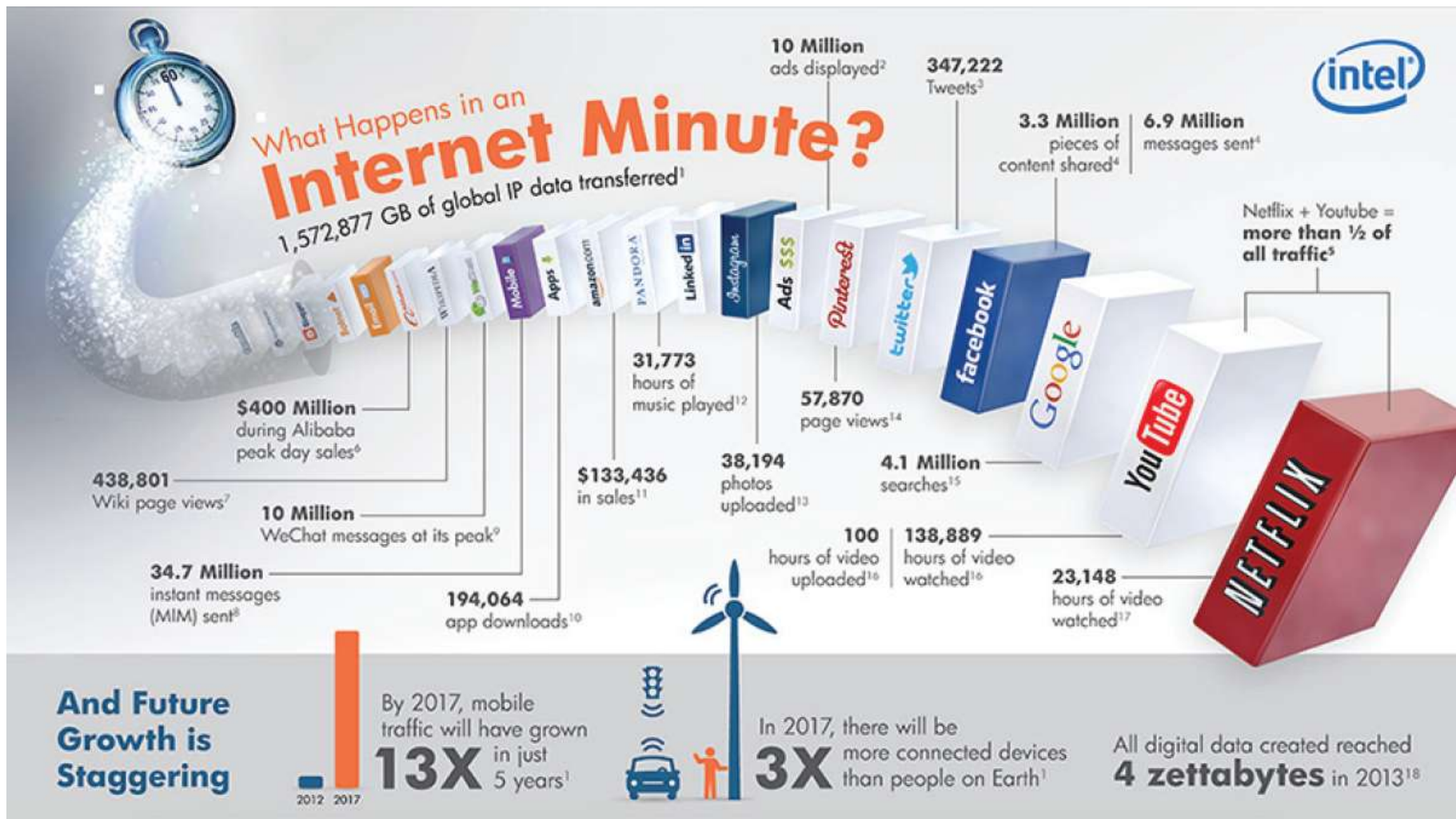
Teknologi i hjemmet

Briller og den slags

Utfordring # 1: Mangel på transparens og informasjon

- Ubalanse i forholdet det offentlige – individ
- Hvem vet hva om meg?
- Hva brukes dataene til?

You for Sale: Mapping, and Sharing, the Consumer Genome

Justin Balle for The New York Times

Axiom's headquarters in Little Rock, Ark. Analysts say the company has amassed the world's largest commercial database on consumers.

By NATASHA SINGER

Published: June 16, 2012 | 92 Comments

IT knows who you are. It knows where you live. It knows what you do.

 FACEBOOK

 TWITTER

Utfordring # 2: Hvor anonyme er egentlig dataene?

- Er dataene *virkelig* anonyme, eller er kun f.eks navn og adresse fjernet?
- Risiko for reidentifisering er tilstede.
- Viktig at dataene anonymiseres tilstrekkelig
- Skeid + Maine coon = ?

THREAT LEVEL

privacy

Netflix Spilled Your *Brokeback Mountain* Secret, Lawsuit Claims

BY RYAN SINGEL 12.17.09 4:29 PM

Follow

Utfordring # 3: “De krypende ubehaget”

- “Hvordan kan de vite dette om meg?”
- Sammenstilling av store mengder personopplysninger kan frembringe *ny, og potensielt svært sensitiv*, kunnskap om enkeltpersoner
- Vi ønsker å ha kontroll over hva andre *vet* og *ikke vet* om oss

The Creepiness Factor: How Obama and Romney Are Getting to Know You

APR 10 2012, 12:45 PM ET 29 [in Share](#) 30 [Tweet](#) 233 [+1](#) 28

The presidential campaigns have the technology to know more about voters than any other bids in history.

TECH | 2/16/2012 @ 11:02AM | 1,865,680 views

How Target Figured Out A Teen Girl Was Pregnant Before Her Father Did

Utfordring # 4: "Du blir dine data"

- Sementere fordommer
- Forsterke sosiale forskjeller – "fast track" for de med "riktig" profil.
- Diskriminering i arbeidsliv, forsikring, bank...(eks. venneprofil på facebook, eller twittermeldinger, avgjør din kredittverdighet)
- "Ekkokamre" – vi serveres kun informasjon som bekrefter egne standpunkter

The Economist

Log in Register Subscribe Digital & mobile

World politics Business & finance Economics Science & technology Culture Blogs De

Insurance data

Very personal finance

Marketing information offers insurers another way to analyse risk

Jun 2nd 2012 | from the print edition

[Like](#) 190 [Tweet](#) 103

A SWISS life-settlements firm called Rigi Capital Partners (RCP) recently considered buying the life-insurance policy of an elderly woman apparently suffering from dementia. RCP would take over payment of the policy premiums and receive the full death benefit when she passed away. Her medical records revealed that she had forgotten even her son's birthday. But Robin Willi, RCP's owner, searched Facebook to find out more about her. Her profile suggested she had a vibrant social life, not dementia. Reckoning that she was much healthier than she wanted to appear, Mr Willi did not offer to buy her policy.

Medical records can be deceptive. Incomplete or expensive to analyse. Mr Willi thinks that publicly available data will be increasingly useful in helping insurers distinguish the aerobics enthusiasts from the couch potatoes. His firm is small enough to be able to search for data manually. For bigger insurers, software is now being developed by technology firms such as Allfinanz and TCP.

Make sure you pay in cash

Utfordring # 5: "Nedkjølingseffekt" og tap av tillit

- Hvilke konsekvenser har det når vi vet at opplysninger vi legger igjen kan bli sammenstilt og brukt mot oss i *fremtidige situasjoner* – vil vi da våge å ytre oss like fritt?
- Tap av kontroll over egne personopplysninger kan i verste fall ha en nedkjølende effekt på ytringsfriheten
- Miste tillit til offentlige sektor
- Mer passive borgere?

Offentlig data som en del av kommersiell analyse

Offentlig data som en del av kommersiell analyse

- Mer vekt på selvbestemmelse og informasjonsplikt
- Mer vekt på systempliktene
 - Internkontroll
 - Risikovurderinger
 - Vurdere innebygd personvern
- Retten til å bli glemt
- Dataportabilitet
- Personvernombud
- Virksomhetsansvar
- Rett til å motsette seg profilering